

Rapport

Klacht

De heren M. en Y. klagen over het buitenproportioneel optreden van de politie te Zeist op 27 januari 2009.

Zij beklagen zich er met name over dat:

1. een overmacht van politieambtenaren naar hun huis is gekomen om Y. C. aan te houden;
2. de familie door hun omgeving wordt gestigmatiseerd als gevolg van het politieoptreden;
3. de politie geen actie heeft ondernomen om bekend te maken dat er sprake is geweest van een vergissing

Beoordeling

Algemeen

Waar gaat het om?

1. Op 27 januari 2009 vond een bromfietsdiefstal plaats in Zeist. Het signalement van een van de daders kwam volgens de politie overeen met dat van een van de verzoekers,

Y. De politie stelde direct onderzoek in bij de woning van verzoekers. Aanvankelijk werd de toegang tot de woning geweigerd en werd door gezinsleden aangegeven dat Y. niet thuis was. Uiteindelijk werd er toch toestemming aan de politie gegeven om binnen te komen. Y. bleek inderdaad niet aanwezig te zijn. Zijn vader, M. heeft Y. gebeld en verteld dat hij zich diezelfde avond op het politiebureau moest melden.

2. Later op de avond werd een jongen die de dader bleek te zijn van de bromfietsdiefstal aangehouden. De politie is vervolgens naar de woning van Y. gegaan om te zeggen dat hij geen verdachte meer was en ook niet naar het politiebureau hoefde te komen. Door de betrokken agenten zijn excuses aangeboden voor de vergissing en de overlast die dit met zich meebracht.

Visie politiekorps Utrecht

3. Op 16 juni 2009 heeft de korpsbeheerder verzoekers op de hoogte gesteld van zijn oordeel over de klachten van de heren M. en Y. De korpsbeheerder acht de drie klachtonderdelen ongegrond in overeenstemming met het advies van de Commissie voor de politiekklachten politieregio Utrecht.

Overwegingen Commissie:

Klacht 1: een overmacht van politieambtenaren is naar hun huis gekomen om Y. aan te houden.

4. In haar advies geeft de commissie aan dat klagers niet gevolgd worden in hun stelling dat op 27 januari 2009 een overmacht van politiemedewerkers naar het huis van klagers is gegaan. De commissie ziet geen aanleiding om de verklaringen van de betrokken politieambtenaar in twijfel te trekken. Deze heeft verklaard dat er drie eenheden naar de woning van klagers zijn gegaan, dat is in totaal zes personen. Drie van hen zijn de woning binnengegaan en drie zijn buiten gebleven. De commissie geeft aan dat de aanwezige diensthond klagers of een van hun gezinsleden niet heeft gebeten. Het enkele surveilleren van de diensthond acht de commissie niet disproportioneel.

De commissie acht het niet onbegrijpelijk dat er een extra eenheid zou zijn opgeroepen. Uit de verklaringen van de betrokken ambtenaar zou zijn gebleken dat de politie de afgelopen vijf jaar zeker 35 keer bij de familie aan de deur is geweest in verband met strafbare activiteiten van Y. en zijn broers.

Het viel volgens de commissie niet uit te sluiten dat alle gezinsleden aanwezig zouden zijn en vier medewerkers van de politie geconfronteerd zouden worden met vijf mannelijke gezinsleden van de familie.

Klacht 2: de familie is voor de omgeving gestigmatiseerd als gevolg van het politieoptreden.

5. De commissie stelt in haar advies dat gelet op de frequente bezoeken aan de familie de afgelopen vijf jaar, niet valt in te zien waarom het specifieke bezoek van januari 2009 de familie zou hebben gestigmatiseerd. Voorts is de commissie van mening dat onvoldoende duidelijk is gemaakt door klagers waaruit het stigmatiseren na het politieoptreden concreet is gebleken.

Klacht 3: de politie heeft geen actie ondernomen om bekend te maken dat er sprake is geweest van een vergissing.

6. De commissie geeft in haar advies aan dat de politie in de regio Utrecht niet verplicht is om een "vergissing" in de plaatselijke krant te laten vermelden. De commissie heeft in overweging genomen dat Y. voldeed aan het signalement van de dader van een diefstal en daarom als verdachte kon worden aangemerkt en thuis worden bezocht.

De commissie vindt het te ver gaan dat de politie een bericht in de pers zou moeten plaatsen, waaruit blijkt dat een verdachte achteraf niet de dader blijkt te zijn.

Overigens vindt de commissie het te prijzen dat de politie naar de woning van de familie is teruggegaan om persoonlijk mee te delen dat Y. geen verdachte meer is en niet naar het bureau hoefde te komen.

Visie van de heren M. en Y. verwoord door de heer mr. Th. Hummels, advocaat

Klacht 1: een overmacht van politieambtenaren is naar hun huis gekomen om Y. aan te houden.

7. De advocaat van de heer Y. stelt dat zijn cliënt zich niet kan voorstellen dat hij bij de politie als veelpleger te boek staat en als zodanig wordt behandeld. Y. is nu 20 jaar en meerderjarig. Hij voldoet volgens hem niet aan de criteria voor een veelpleger als bedoeld in artikel 38 m lid 1 aanhef en sub 2 van het Wetboek van Strafrecht. Hij stelt dat hij op 27 januari 2009 evenmin aan genoemde criteria voldeed.

8. De informatie van de politie is volgens Y. mogelijk gebaseerd op de periode toen hij 15-16 jaar was en hem is meegedeeld dat hij extra aandacht zal krijgen. Nu hij meerderjarig is, is er geen basis meer voor eventuele extra aandacht volgens de advocaat.

Klacht 2: de familie is voor de omgeving gestigmatiseerd als gevolg van het politieoptreden.

9. De advocaat stelt dat de familie vóór 27 januari 2009 door een ieder in de straat werd gegroet. Daarna wordt de familie nog slechts door één mevrouw gegroet. De buren spreken niet meer met de familie.

Klacht 3: de politie heeft geen actie ondernomen om bekend te maken dat er sprake is geweest van een vergissing.

10. De advocaat is van mening dat het op de weg van de politie Utrecht ligt om een rectificatie over een foute beoordeling in de plaatselijke krant te plaatsen. De politie heeft regulier contact met de plaatselijke media en het ligt in de rede dat door de politie via de pers gemaakte fouten aan de orde worden gesteld.

Overigens laat de advocaat weten dat zijn cliënten nog steeds erg kwaad zijn over het optreden van de politie in januari 2009. Zij voelen zich gediscrimineerd en willen dat dergelijke incidenten in de toekomst niet meer voorkomen.

Onderzoek

In het kader van het onderzoek heeft een van de betrokken politieambtenaren tegenover een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman het volgende verklaard:

"...Wij ontvingen een melding dat er een bromfiets gestolen was. De dader is er vandoor gegaan en heeft tijdens zijn vlucht zijn jas beschadigd. Een collega herkende de jas als zijnde de jas van Y. Y. staat bekend als veelpleger. Ik ben met een collega naar het huis van Y. gegaan. Vanwege de status van Y. werden wij geassisteerd door een hondengeleider. Aangekomen bij het huis troffen we de vader van Y. Deze verleende alle

medewerking. Y. was niet thuis maar in Amsterdam. Zijn vader belde hem en gebood hem onmiddellijk naar huis te komen. Y. zei tegen zijn vader:

"...ik heb er niets mee te maken..."

Zijn vader zei hem toen dat hij toch moest komen.

Ik ben met een collega weggegaan na de vader te hebben gevraagd of Y. zich na thuiskomst bij ons wilde melden. Om 23.30 uur die avond kwam iemand anders zich vrijwillig als verdachte van de diefstal melden. Met de collega's van de nachtdienst is vervolgens afgesproken dat zij naar het huis van Y. zouden gaan om excuses aan te bieden.

Omdat er geen aanhouding heeft plaatsgevonden zijn er over deze kwestie geen mededelingen naar de plaatselijke pers gegaan en was er ook geen aanleiding van rectificatie.

Y. is op grond van op dat moment recente voorvallen als veelpleger aangemerkt. De documentatie hierover is vastgelegd in het klachtdossier..."

Op 17 juni 2010 heeft een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman

telefonisch contact gehad met de wijkagent die werkzaam is in de buurt waar de familie C. woont.

Gevraagd naar ontvangen signalen over het stigmatiseren van de familie na de gebeurtenissen in januari 2009 verklaarde hij het volgende:

"...Zowel vóór als na het politieoptreden in januari 2009 hebben mijn collega en ik geen aanwijzingen gekregen dat de familie door hun omgeving wordt gestigmatiseerd.

Alle wijkbewoners die regelmatig in aanraking komen met de politie kunnen rekenen op extra aandacht van de wijkagent. Er zijn geen meldingen gedaan van buurtbewoners over de familie C. Ik heb evenmin signalen ontvangen dat de familie wordt buitengesloten door andere wijkbewoners. Elke donderdag houd ik spreekuur op een locatie vlakbij de woning van de familie. De familie heeft mij of mijn collega nooit benaderd op het spreekuur of bij een andere gelegenheid. Aan mij of mijn collega zijn door hen nimmer signalen afgegeven dat zij zich door toedoen van de politie gestigmatiseerd voelen door hun omgeving..."

De politie maakt voor het ontsluiten van de politieregistratiesystemen het Herkenningsienststelsysteem (HKS) en basis politiestelsysteem (BPS), gebruik van een Module Integrale Bevraging (MIB). Hiermee worden gegevens over veelplegers (personalia en adresgegevens) in het tweewekelijks Justitieel casusoverleg veelplegers aangevuld met afdoeninggegevens van het Openbaar Ministerie, Compas en gegevens van de

reclassering over opgelegde taakstraffen en aangeboden re-integratieprogramma's.

De tekst over Y. in de MIB luidt:

"Betrokkene is als veelpleger gelabeld op 19 maart 2009 door de officier van justitie (...) in samenspraak met de betrokken medewerkers van het District Binnensticht. De algemene afspraak is dat als de veelpleger wordt aangehouden, hij in verzekering wordt gesteld en wordt voorgeleid als het gepleegde feit dat toelaat. Politie en Justitie hebben daar een protocol voor geschreven."

Y. heeft op 23 oktober 2008 een brief van de hoofdofficier van justitie ontvangen waarin hem wordt meegedeeld dat hij is aangemerkt als veelpleger en welke gevolgen de registratie als veelpleger heeft.

De wijkagent ontvangt een melding van een registratie van een veelpleger in zijn wijk en is de aangewezen persoon om een veelpleger op te zoeken en extra aandacht te geven. Op 9 november 2009 is Y. meegedeeld niet langer als veelpleger te worden aangemerkt.

II. Beoordeling

De Nationale ombudsman stelt vast dat:

Y. op grond van de gegevens uit het BPS voldoet aan de criteria om als veelpleger te worden aangemerkt;

hij op de hoogte was van de registratie als veelpleger door middel van de brief van de hoofdofficier van justitie van 23 oktober 2009.

Bezoek woning familie C.

De Nationale ombudsman beoordeelt of de inzet van de politie waarmee zij naar de woning van de familie C. is gegaan in overeenstemming is met het evenredigheidsvereiste.

Het evenredigheidsvereiste houdt in dat overheidsinstanties voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel.

De beslissing om in plaats van de gebruikelijke twee eenheden tezamen bestaande uit vier personen een extra eenheid van twee personen en een diensthond achter de hand te hebben acht de Nationale ombudsman niet disproportioneel.

Y. en zijn twee broers stonden op dat moment bij de politie geregistreerd als veelpleger. De kans dat de politie geconfronteerd kon worden met vijf mannelijke gezinsleden tegenover drie politiemedewerkers was reëel. Drie politiemedewerkers stonden bij de familie voor de deur. Uit de diverse verklaringen is niet gebleken dat het gesprek met de

vader van Y. vervelend of intimiderend is verlopen. De Nationale ombudsman acht het niet aannemelijk dat de diensthond in de woning is geweest en gezinsleden heeft gebeten. In de verklaringen van alle betrokkenen wordt nergens melding gemaakt van een confrontatie tussen de bewoners en de diensthond. Uit de verklaringen van de politie valt af te leiden dat de diensthond zich slechts in de nabijheid van de woning heeft opgehouden.

De Nationale ombudsman acht de inzet van de politie niet in strijd met het evenredigheidsvereiste.

Stigmatisering

De Nationale ombudsman is er niet van overtuigd dat de stelling van de familie dat zij door buurtgenoten worden genegeerd en gestigmatiseerd direct in verband gebracht kan worden met de gebeurtenis van januari 2009.

Uit de gegevens van de politie blijkt dat in de vijf jaar voorafgaand aan januari 2009 de politie 35 keer aan de deur is geweest bij de familie. Waarom buurtgenoten als gevolg van de specifieke gebeurtenis in januari 2009 de familie zijn gaan mijden is niet duidelijk geworden.

Uit de verklaring van de wijkagent valt evenmin te herleiden dat de familie als gevolg van het politieoptreden van januari 2009 door de buurt anders wordt benaderd. De familie heeft daarover geen signalen afgegeven aan de wijkagent. Het ligt voor de hand dat signalen over mogelijke stigmatisering de wijkagent bereiken. De wijkagent gaf hierover aan dat hij het tot zijn taak acht dat, als hij signalen ontvangt, actie onderneemt om de veiligheid voor een ieder in de buurt te waarborgen.

De Nationale ombudsman acht de stelling dat de familie is gestigmatiseerd als gevolg van het politieoptreden in januari 2009 niet aannemelijk geworden. Deze klacht mist dan ook feitelijke grondslag.

De Nationale ombudsman betreurt het dat er naar aanleiding van de klacht geen bemiddeling heeft plaatsgevonden. Een gesprek tussen de betrokken politieambtenaren en de familie had de boosheid van de familie over het optreden van de politie kunnen wegnemen en een basis kunnen bieden voor het normaliseren van het contact. De Nationale ombudsman vreest dat het negatieve beeld over de politie bij de familie zal blijven bestaan. Daardoor acht de Nationale ombudsman de kans groot dat een volgend contact met de politie tot nieuwe verwijten en mogelijk escalatie zal leiden.

Rectificatie

Bij de beoordeling of van de politie verwacht mocht worden dat er een rectificatie in de plaatselijke krant geplaatst had moeten worden is het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking aan de orde.

Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat overheidsinstanties burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. Indien onjuiste informatie is verstrekt aan de media brengt dit met zich mee dat dit wordt gerectificeerd.

De Nationale ombudsman stelt vast dat op basis van het signalement er voor de politie voldoende reden was om Y. als verdachte aan te merken voor het plegen van een bromfietsdiefstal. Y. is niet aangehouden en voorgeleid.

De politie verstrekt in zijn algemeenheid geen informatie aan de media over personen die als verdachte worden aangemerkt maar nog niet zijn aangehouden. De Nationale ombudsman ziet niet in waarom de politie in dit specifieke geval over had moeten gaan tot een rectificatie, nu zij op geen enkele wijze openbaar heeft gemaakt dat Y. als verdachte aangemerkt is geweest..

Daarbij komt dat de politie ertoe is overgegaan om de familie direct te informeren over het feit dat Y. niet langer als verdachte werd aangemerkt en dat ook persoonlijk mee te delen. Bij die gelegenheid zijn door de betrokken politieambtenaren ook excuses gemaakt voor het ten onrechte aanmerken van Y. als verdachte van de bromfietsdiefstal.

De Nationale ombudsman stelt vast dat de weigering van de politie om een rectificatie in een plaatselijke krant te laten plaatsen niet in strijd is met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht uit Utrecht, is niet gegrond.

Onderzoek

Op 7 augustus 2009 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift met een klacht over een gedraging van politieambtenaren van het regionale politiekorps Utrecht.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht (de burgemeester van Utrecht), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek is informatie ingewonnen bij een van de betrokken politieambtenaren en de wijkagent uit de buurt waar de familie woont.

Tevens werd aan de advocaat van verzoekers een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De reactie van de advocaat van verzoeker gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

"Definities meerderjarige veelplegers

Meerpleger:

Een persoon van 18 jaar of ouder die in het gehele criminele verleden 2 tot en met 10 processen-verbaal tegen zich zag opgemaakt, waarvan tenminste 1 in het peiljaar.

Veelpleger:

Een persoon van 18 jaar of ouder die in het gehele criminele verleden meer dan 10 processen-verbaal tegen zich zag opgemaakt, waarvan tenminste 1 in het peiljaar.

zeer-actieve veelpleger:

Een persoon van 18 jaar of ouder die over een periode van 5 jaren (waarvan het peiljaar het laatste jaar vormt), meer dan 10 PV's tegen zich zag opmaken, waarvan tenminste 1 in het peiljaar. "